

RAMON BOFILL O LA PASSIÓ DEL MONTSENY

ROSER BOFILL

«No he conegut mai ningú d'aquella casa, primitivament terratinents de muntanya, caçadors o guerrillers, naturalistes, metges i apotecaris més tard, ni el més rústic d'ells amb qui hagi pogut parlar, que en esmentar-li les seves muntanyes no se li encengués en els ulls una llur somniosa, la mateixa que havia vist tantes vegades en els del nostre poeta» (De Bofill i Ferro en el pròleg d'«Obra poètica completa», de Guerau de Liost). Paraules que s'adiuen també perfectament a Ramon Bofill i Portabella. «Se li encenien els ulls amb una llur somniosa» quan es parlava de Viladrau. El Montseny va ser la seva passió, la seva vida.

El meu germà Ramon Bofill i Portabella va néixer a Barcelona el 12 de desembre de 1929. Era fill de Santiago Bofill i Pascual i Mercè Portabella i Buxens; el gran de cinc germans... El pare provenia de la nissaga dels Bofill, la mare d'aquelles famílies d'industrials barcelonins que varen ser les primeres d'estiuejar a Viladrau encoratjades per l'odontòleg i amo del Noguer, el meu avi, Ramon Bofill Gallés. Ell i el doctor Carulla, que anà a Viladrau per curar-se d'una tuberculosi, varen contribuir a transformar el poble. Era a finals del segle XIX i començaments del XX, quan es va fer la carretera fins a Balenyà, es féu arribar l'electricitat i el telèfon al poble, es tralladà el cementiri del que és ara la plaça Carulla a les afores, l'avi construí l'hotel Bofill... Tots dos, el doctor Carulla i el Doctor Bofill van fomentar que el poblet de Viladrau fos el que ara és: un poble d'estiueig de renom.

Ramon Bofill i Portabella, acabada la guerra, que passà a San Sebastian, estudià el batxillerat a Barcelona als col·legis del Jesuïtes de Casp i de Sarrià, cursà després estudis de medicina, i exerciria, fins a la seva mort, d'analista. El 3 de juny de l'any 1955 casà amb una cordovesa, Pilar Montero i Tirado i uns anys després tingueren un fill que moria a les poques hores de néixer. Fill del que es deliria tota la seva vida. El petit es va dir Santiago (com l'avi patern). Ja de molt jove on i amb què més gaudia en Ramon era Viladrau; va posar una granja de gallines, de porcs, de vedells... i ara, últimament, omplí les feixes del Martí i del Noguer de plantacions d'avets.

Anaven a Viladrau, ell i la Pilar, no sols els caps de setmana, sinó que a mitja setmana, si li era possible, hi feia una escapada i, com tots els Bofill, secretament somniava en una malaltia que li permetés un temps de repòs per poder fer al Noguer una llarga estada, o somniava en el dia que, ja jubilat, es pogués retirar a viure allí. Dissortadament el somni no s'ha pogut complir.

El meu pare, Santiago, va morir l'octubre de 1981. Odontòleg, home de sensibilitat i cultura, bon conversador i molt cortès amb tothom, com hereu havia tingut gran cura del Noguer, sempre millorant-lo i embellint-lo, com qui mira per la nineta dels seus ulls. En Ramon, com que era el gran, va quedar hereu de la casa pairal, seguint la tradició tan catalana dels hereus. Tradició que, cal reconèixer-ho, ha fet que a Catalunya es conservin tantes cases senyorials i tants masos que no troben en altres indrets.

Ramon maldà per agrupar els propietaris del Montseny i establir entre ells unes bones relacions; així naixeria l'obra a la qual dedicà els vuit darrers anys de la seva vida: «L'Associació d'Amics del Montseny». Avui l'Associació compta amb 342 socis.

L'Associació es va crear per a la defensa i protecció de la muntanya i dels drets dels seus propietaris; però no només això: tant bon punt va néixer es va concebre també com a associació que aplegués tots els qui estimen el Montseny. L'any 1983 es va convocar el primer premi literari; més tard es convocaria també un premi de fotografia. Alhora, sota la inestimable direcció del bon amic historiador Antoni Pladevall, s'inicià la publicació de les Monografies, —aquesta, fa la número sis—, en les quals podem trobar tant treballs literaris, com històrics, com científics. Ningú que vulgui conèixer el Montseny o fer algun estudi sobre la Muntanya no pot prescindir ja del material que es troba publicat en aquests llibres. Una col·lecció sobre el Montseny veritablement valuosa.

L'Associació ha organitzat també cada estiu excursions i visites a diferents indrets: cases pairals, castells o monestirs de la contrada i d'algunes altres parts de Catalunya.

De l'Associació, Ramon Bofill i Portabella no va voler mai ser-ne el president tot i que n'era el fundador. Àlex Novellas va ser el primer president i actualment ho és Salvador Millet i Bel. En Ramon va ser-ne el primer tresorer i després vice-president.

D'aquestes activitats de l'Associació tots sabem que en Ramon n'era l'ànima; a punt sempre de fer una visita a un Conseller de la Generalitat, als Presidents de les Diputacions de Girona o Barcelona, al president de la Caixa o a qui fos necessari, ja per convidar-lo a la festa del lliurament dels premis, que cada any es va fer als jardins del Noguer, ja per demanar un ajut per tirar endavant la tasca, ja per tractar d'alguna norma o disposició sobre el Parc. En Ramon sempre estava disposat a fer el que calgués. I no només visites a au-

toritats, sinó que perseguia els escriptors perquè li lliuressin un treball per a les monografies, o anava a la impremta a recollir les proves, o a la recerca d'una fotografia que s'adeia amb tal o qual escrit. En Ramon ho feia gairebé tot. Com recordava la Maruja Redondo de Vidal Teixidor en una visita a la clínica els darrers dies de la seva malaltia, fins hi tot en el concert que es dona als jardins de can Marcos Redondo, en Ramon mateix, ajudat d'en Miquel Vila, apilaren aquest darrer estiu totes les cadires... Quan es tractava de qualsevol feina per a l'Associació no es planyia; és cert que feia treballar a tothom, però ell era el primer en posar-se a la feina.

Un altre tret característic d'en Ramon es que tenia curiositat per a tot: les coses d'ara i les del passat. Preguntava, s'informava, buscava papers i dades, anava als arxius i biblioteques per trobar rastres... Ell i jo havíem planejat d'escriure la història de la família durant la seva convalescència, les tardes que jo anés a fer-li companyia...

Aquests darrers anys, que es dedicà més a les tasques rurals, va formar part de la Junta de l'Institut de Sant Isidre i de la Junta del Consorci Forestal i era el Vice-president de la Cooperativa d'Avets del Montseny.

De les festes del lliurement de premis al Noguer tothom en guarda un gran record. La casa llúia, la gespa dels jardins era més verda i brillant que mai i els avets que envolten el Noguer semblaven més alts i majestuosos. En Ramon cofoi de satisfacció, acompanyat de la Pilar, acollia afectuosament tots els convidats i assistents. De vegades, quasi cinc-centes persones.

El darrer estiu tot i seguint essent ànima i impuls de tot, semblava una mica més cansat i potser amb un deix de tristesa. En tornar a Barcelona, en una exploració, el metge va trobar-li tres artèries obturades. A començaments d'octubre va superar una delicada operació. Desgraciadament en el postoperatori, es va produir una trombosi cerebral que el deixà paraltitzat del costat esquerre. Tots esperàvem que es recuperaria i que tornaria a caminar... En tornar a casa seva, quan renaixia l'esperança, se li va repetir una trombosi. Va morir en pocs minuts. Tenia 61 anys. Era el 24 d'octubre de 1990, dia de sant Antoni Maria Claret, tan amic dels nostres avantpassats.

«No he conegut mai ningú d'aquella casa que en esmentar-li les seves muntanyes no se li encengués en els ulls una llum somniosa...» Tots recordem aquesta llum en els ulls d'en Ramon Bofill, l'amic del Montseny.